

Una recerca documenta 56 fosses de la Guerra Civil a la Cerdanya

L'estudi de la Generalitat identifica més de 300 víctimes i gairebé sextuplica les fosses conegudes fins ara, amb l'objectiu d'orientar futures exhumacions i actuacions de dignificació.

Un instant de la presentació de l'estudi | Gencat

La Cerdanya va concentrar molta més violència durant la Guerra Civil i els primers anys del franquisme del que es coneixia fins ara. Una investigació impulsada per la Direcció General de Memòria Democràtica ha documentat 56 fosses comunes a la comarca i ha reconstruït la mort i la inhumació de més de 300 persones, una xifra que multiplica per sis les nou fosses que fins ara figuraven a l'inventari oficial de la Generalitat.

L'estudi, elaborat per l'historiador Marc Pont Fitó, es va presentar aquest dimarts al Museu Cerdà de Puigcerdà. El director general de Memòria Democràtica, F. Xavier Menéndez, va destacar que la recerca **"permet aprofundir en el coneixement de la Guerra Civil i la repressió"** i contribueix a preservar la memòria democràtica **"a partir d'una base documental rigorosa"**. Segons va remarcar, conèixer la ubicació de les fosses i el context en què es van originar és **"un pas imprescindible"** per avançar en les polítiques de memòria i en la restitució de la dignitat de les víctimes.

La investigació reconstrueix els principals episodis de violència viscuts a la comarca entre el 1936 i els primers anys del règim franquista. Entre aquests hi figuren la repressió dels primers mesos de la guerra, els enfrontaments amb el grup anarquista liderat pel Cojo de Málaga, la persecució de persones

emboscades i fugides, els bombardejos sobre el territori i la retirada republicana cap a França el 1939. L'estudi també posa de manifest el paper estratègic de la Cerdanya com a territori fronterer, rereguarda republicana i espai d'acollida de població refugiada.

Puigcerdà és el municipi amb més fosses documentades, amb un total de 16, la majoria situades a l'interior del cementiri i, en molts casos, encara sense identificar ni senyalitzar. La recerca també detecta una concentració significativa de fosses a Lles de Cerdanya, Alp, Montellà i Martinet i Prullans, vinculades a hospitals militars, espais fronterers o escenaris dels combats previs a l'entrada de les tropes franquistes.

Pel que fa a la tipologia, les fosses relacionades amb la repressió franquista són les més nombroses, amb onze casos documentats. Destaquen especialment els afusellaments massius de Puigcerdà després de l'ocupació franquista, que haurien originat una de les fosses més importants de la comarca. Els soldats republicans representen el 41% de les fosses identificades, mentre que només s'ha localitzat una fossa individual corresponent a un combatent franquista.

Les dades obtingudes s'incorporaran al Banc de la Memòria de la Generalitat i serviran per actualitzar el registre oficial de fosses de Catalunya, orientar futurs plans d'exhumació i donar resposta a les demandes de familiars, ajuntaments i entitats memorialistes. Amb aquest treball, la Direcció General de Memòria Democràtica suma ja 31 estudis dedicats a aprofundir en el coneixement de les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura franquista.